



## Inhoud

1. Visie op VE.....	3
2. Doelgroep.....	3
Aanbod .....	3
3. Samenwerken .....	3
De gemeente .....	3
JGZ .....	3
Scholen .....	4
4. Ouders.....	4
Ontwikkeling stimulerende activiteiten voor thuis.....	4
Participatie in VE-activiteiten.....	4
De thuistaal .....	4
5. Zorgen om een kind .....	5
6. Ontwikkelingsstimulering .....	5
VE-programma`s.....	5
Thema`s en het dagprogramma.....	5
Brede ontwikkeling.....	5
Inrichting hoeken en materialen met betrekking tot uitvoering van VE .....	6
Spelend leren is de kern van VE .....	6
Aansluiten bij de leerwijze van het kind .....	6
Kansen creëren en grijpen .....	6
7. Observeren en overdracht.....	7
8. Borging kwaliteit .....	7

## 1. Visie op VE

Investeren in ontwikkelingskansen van jonge kinderen loont (Pre-cool onderzoek Prof. Dr. Paul Leseman). Daarom bieden we peuters met een risico op een onderwijsachterstand voorschoolse educatie (VE). Spelenderwijs krijgen kinderen een aanbod waarmee hun ontwikkeling op het gebied van taal, het sociaal-emotionele vlak, cognitie en motoriek, op gestructureerde en samenhangende wijze wordt gestimuleerd. Kinderen met een VE indicatie bezoeken de opvang vaker. Hierdoor vergroten we de kans op een betere start op de basisschool en wordt risico op onderwijsachterstand mogelijk voorkomen of verminderd. Dat kunnen we niet alleen. Daarom werken we o.a. samen met het basisonderwijs, de Jeugdgezondheidszorg en de gemeenten. IKC Al Medina evalueert jaarlijks intern de gang van zaken rond de VE en stelt zo nodig het beleid en werkwijze bij.

## 2. Doelgroep

Ieder kind heeft recht op onderwijs en taalontwikkeling. Maar gelijke rechten zijn niet hetzelfde als gelijke kansen. Veel kinderen beginnen hun leerweg met een achterstand. Vaak zijn dit kinderen uit laagopgeleide milieus en/of kinderen die met een andere moedertaal dan het Nederlands worden opgevoed. Ook kinderen waarbij een spraak en/of taalachterstand is geconstateerd, krijgen VE aangeboden.

### Aanbod

De groepen in het kinderdagverblijf en de peuteropvang zijn, in principe, heterogeen samengesteld. Dat wil zeggen dat kinderen met (risico op) achterstanden samen met kinderen in de groep zitten die dat risico niet hebben. In sommige wijken wonen meer kinderen met een risico op onderwijsachterstand, dit zien we terug in de populatie op de locaties in die wijken. Vanaf Januari 2022 biedt IKC Al Medina alle kinderen met een VVE-indicatie in leeftijd van 2,5 jaar tot 4 jaar 960 uur VE. Kinderen in de peuteropvang komen 4 keer 4 uur per week. Dit is conform de landelijke eisen.

## 3 Samenwerken

### De gemeente

Het rijk bepaalt de indicatiecriteria voor VVE. De gemeente kan deze criteria uitbreiden met aanvullende criteria. De gemeente verstrekt subsidie zodat ouders waarvan de kinderen in aanmerking komen voor VVE, voor een gereduceerd tarief gebruik kunnen maken van het VVE-aanbod voor hun kind.

### JGZ

Bijna alle ouders bezoeken met hun kind het consultatiebureau van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Tijdens elk consult besteedt de jeugdverpleegkundige aandacht aan de taalontwikkeling, zelfs al bij de allerkleinsten. Er wordt gekeken of VE passend is voor het kind. Als een kind voldoet aan de criteria die de gemeente heeft gesteld, dan wordt er in overleg met ouders een VVE-indicatie gegeven.

Scholen Tijdens de opvang periode wordt het welbevinden en de ontwikkeling van het VE-kind in beeld gebracht door de mentor van het kind. Deze informatie wordt, in samenspraak met ouders, doorgegeven aan de school. We realiseren zo de doorgaande leer- en ontwikkellijijn; de overgang van opvang naar school verloopt soepeler voor het kind.

## **4 Ouders**

Thuis is alles bekend voor het kind, de familie, de gewoontes en weten wat mag en niet mag. De peuteropvang is voor het kind een hele nieuwe omgeving. Om te zorgen dat het kind zich welkom, veilig en geborgen voelt in die nieuwe omgeving, is het belangrijk het kind, en zijn/haar ouders en zijn/haar thuissituatie, goed te leren kennen. Pedagogisch medewerkers zorgen voor regelmatige contactmomenten met ouders, zoals de persoonlijke haal-en breng momenten en jaar- of tussentijdse gesprekken. Hierdoor ontstaat een vertrouwensband tussen ouders en medewerkers. Door wederzijdse belangstelling en respect, wordt er een goede voedingsbodem gelegd om het kind te begeleiden in de ontwikkeling.

### **Ontwikkeling stimulerende activiteiten voor thuis**

Ouders krijgen van de pedagogisch medewerkers uitleg over het VE-programma. Tijdens elke themaperiode krijgen ouders informatie over leuke activiteiten die ze ook thuis met hun kind kunnen doen, zoals: voorlezen, zingen en spelen rond het thema.

Ook krijgen ouders een themaboekje met activiteiten voor thuis. Tijdens de bijeenkomst worden de activiteiten voorgedaan, uitgelegd en geoefend. Al doende komt de ontwikkeling en opvoeding van kinderen aan de orde en leren ouders hun kind meer te ondersteunen en te stimuleren. Daarnaast wordt de betrokkenheid van ouders bij de educatie van hun kind vergroot.

De activiteiten van VVE Thuis sluiten zo veel mogelijk aan bij het VVE-programma van de peuteropvang. Hierdoor komen in één periode dezelfde woorden, begrippen en andere leerinhouden bij de opvang én thuis aan de orde.

### **Participatie in VE-activiteiten**

Door middel van ouderbrieven, posters, themabord en een themahoek worden ouders op de hoogte gebracht van het lopende thema en activiteiten binnen de opvang. Ouders worden uitgenodigd deel te nemen aan thema-activiteiten, informatiebijeenkomsten over VE en uitstapjes.

### **De thuistaal**

Soms wordt er thuis een andere taal gesproken dan Nederlands. Tijdens het intakegesprek noteert de pedagogisch medewerker welke thuistaal er gesproken wordt. En of het kind daar vaardig in is. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die vaardig zijn in de moedertaal een tweede taal sneller en gemakkelijker leren. We adviseren ouders om binnenshuis de taal te spreken die ze het best beheersen. Er wordt op de opvang met respect omgegaan met de thuistaal van het kind én het kind wordt gestimuleerd de Nederlandse taal eigen te maken.

## **5. Zorgen om een kind**

Soms zijn er zorgen om de ontwikkeling en/of het gedrag van een kind of om de omstandigheden waarin het kind opgroeit. De werkwijze rond zorgen om een kind staan beschreven in het stappenplan en is onderdeel van het pedagogisch beleid van IKC Al Medina.

## **6. Ontwikkelingsstimulering VE-programma's**

IKC Al Medina biedt landelijk erkende VE-programma die opgenomen is in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJI ([www.nji.nl](http://www.nji.nl)):

### **• Piramide**

De keuze voor een VE-programma is mede afhankelijk van de samenwerking met de school waarin of waarbij de peuteropvang gehuisvest is. Piramide is een programma voor kinderen vanaf 2,5-7 jaar en wordt daarom in vrijwel alle (voor)scholen ingezet. Elk programma heeft zijn specifieke accenten maar komen op veel punten overeen die hieronder beschreven staan. In het algemene gedeelte van het pedagogisch beleid worden deze onderwerpen uitgebreider beschreven.

### **Thema's en het dagprogramma**

Elk dagdeel verloopt volgens een vast schema, dit geeft kinderen houvast en veiligheid. Doormiddel van liedjes, versjes en dagritmekaarten, worden het overgangsmoment naar een volgende activiteit aan de kinderen duidelijk gemaakt.

Het gekozen thema is interessant en actueel voor de kinderen, daardoor ontstaat een grote betrokkenheid bij de kinderen en hun ouders. Bij elk thema wordt een woordpakket samengesteld met woorden en begrippen die tijdens de themaperiode veel gebruikt en herhaald worden. Prentenboeken over het thema vormen een belangrijke basis en worden dagelijks voorgelezen. Het thema komt op verschillende tijdstippen en tijdens verschillende soorten activiteiten terug. VE is niet alleen het uitvoeren van geplande activiteiten, VE is een didactische houding gedurende de hele dag. VE-activiteiten zijn de invulling van het dagprogramma en worden niet toegevoegd als een losstaand element. We geven geen lesjes, maar creëren en grijpen kansen om gedurende de hele dag bezig te zijn met de brede ontwikkeling van kinderen.

### **Brede ontwikkeling**

Bij een brede ontwikkeling gaat het erom dat kinderen zich ontwikkelen tot competente personen. Daaronder verstaan we het vermogen om te denken, te voelen en te handelen. (Hoofd, hart en handen) Kinderen krijgen hiermee greep op de (sociale) wereld en leren hun plaats te bepalen in deze wereld. We werken aan

- De cognitieve ontwikkeling
- De communicatieve ontwikkeling
- De sociaal-emotionele ontwikkeling
- De motorische ontwikkeling

De verschillende aspecten hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar wederzijds. Ze vormen samen ze een graadmeter om vast te stellen of het kind zich goed ontwikkelt.

## **Inrichting hoeken en materialen met betrekking tot uitvoering van VE**

In een rijke speelleeromgeving zijn goede, duurzame materialen die Geordend verdeeld zijn over verschillende hoeken. Zoals een bouwhoek, teken/schilderhoek, ontdekhoek, huishoek, leeshoek en trein/autohoek. De hoeken zijn dynamisch, het aanbod aan materialen verandert met de inhoud van de thema's mee. Hiervoor gebruiken we onder meer 'echte' materialen.

Bijvoorbeeld: het thema is 'de baby', in de huishoek staat een verschoontafel met echte luiers en doekjes en in de leeshoek zijn boeken over baby's. In de ontdekhoek hangen babyfoto's van de kinderen uit de groep. Bij het volgende thema: "Oef wat warm!", wordt de huishoek omgetoverd tot ijswinkel. De ontdekhoek is dan een watertafel met maatbekers, kopjes en stukjes tuinslang.

De speel-leeromgeving, de kasten en de bakken met speelmateriaal zijn voorzien van labels in de vorm van tekeningen, foto's of pictogrammen. De materialen liggen op toegankelijke plekken. Zo kunnen kinderen ook zonder hulp van volwassenen de materialen vinden, pakken en weer opruimen.

## **Spelend leren is de kern van VE**

Jonge kinderen leren spelend. Elk kind heeft een aangeboren drijfveer om te spelen. Al spelend ontdekken ze hun omgeving. De educatieve activiteiten worden dus altijd op een speelse manier aangeboden. De kinderen merken niet dat de pedagogisch medewerker een leerdoel, een didactische aanpak en een programma hanteert. De kinderen zijn gewoon fijn aan het spelen

## **Aansluiten bij de leerwijze van het kind**

Kinderen experimenteren graag met materialen en proberen uit wat je ermee kunt. Ook imiteren ze graag, ze praten elkaar na, kijken wat een ander doet en doen het na. Ze leren dus door herhaling en herkenning en in contact met anderen. Kinderen krijgen gelegenheid om van alles zelf te doen en zelf uit te vinden. Alle VE-activiteiten sluiten aan op deze leerwijze.

## **Kansen creëren en grijpen**

Tijdens verzorgingsmomenten, gezamenlijk eten, drinken of begeleid spel in kleine groepjes, lokt de pedagogisch medewerker het kind uit tot gesprek. De woorden uit het woordpakket worden tussendoor vaak gebruikt. Door herhaling en de woorden binnen verschillende contexten aan te bieden, beklijven woorden nog beter.

Door interessante activiteiten aan te bieden en "problemen" in te brengen worden de kinderen gestimuleerd in hun handelen en denken. In een grote kring komen de minder taalvaardige kinderen niet goed aan bod, daarom biedt de pedagogisch medewerker deze kinderen in kleine groepjes activiteiten aan en gaat met ze in gesprek.

Voorbeeld: thema 'op reis' Er staat een grote koffer op tafel. De pedagogisch medewerker heeft een groep van 5 kinderen apart genomen en stelt een denkvraag: Wat hebben we nodig als we op reis gaan? Wat nemen we mee? De peuters kijken om zich heen en pakken kleding, schoenen, pannetjes, mokken, etenswaren uit de hoek en stoppen die in de koffer.

De pedagogisch medewerker benoemt de spullen en vraagt of ze zo alles bij zich hebben voor op reis. Nee, er moet nog drinken mee. En macaroni. En een boek. De kassa is te groot voor de koffer. Die hoeft niet, zegt één van de peuters en haalt de kassa er weer uit. Eén meisje wil de babypop ook in de koffer doen. Doen we de baby ook in de koffer? Vraagt de pedagogisch medewerker. Nee, nee, zegt een ander meisje, die moet in een buggy.

## **7. Observeren en overdracht**

Kinderen ontwikkelen zich niet allemaal op dezelfde manier en in hetzelfde tempo. De pedagogisch medewerker heeft kennis over de verschillende ontwikkelingsfasen van het kind. Daarnaast kent ze de achtergrond van het kind en observeert ze het kind met regelmaat en noteert dit in het digitale kind-volgsysteem<sup>2</sup>.

De PM'er observeert het kind door mee te spelen, te kijken en uit te proberen. Door te ontdekken of het kind toe is aan een nieuwe stap; kan het kind het al alleen of heeft het hierbij nog hulp nodig? Die observatie wordt in het kind-volgsysteem genoteerd. Vervolgens biedt zij het kind activiteiten, passend bij de ontwikkelingsfase van het kind: ze doet een berekend aanbod. De pedagogisch medewerker checkt of zij het doel heeft bereikt wat ze met het kind voor ogen had. Zo ontstaat er een cyclus van: observeren, noteren, bieden van berekend aanbod en reflecteren.

Het Kind-volgsysteem 'Kijk' van IKC Al Medina geeft richting aan dit cyclisch werken. Verder biedt het kind-volgsysteem een overzichtelijk beeld van de ontwikkeling van het kind voor ouders en school.

Twee maanden voor een kind met VE naar school gaat wordt, met instemming van de ouders, een overdracht aan school gestuurd. Dit bevordert een doorlopende lijn in de leerontwikkeling van het kind

## **8. Borging kwaliteit Deskundige medewerkers**

Alle pedagogisch medewerkers die binnen IKC Al Medina ingezet worden op de Peutergroepen 2,5-4 jaar hebben een erkend en geldig VVE-certificaat of zijn hiermee nog in scholing. Regelmatig vindt er scholing op het gebied van het VE-programma plaats zodat alle medewerkers gecertificeerd blijven. Onderdeel van deze scholing zijn hercertificeringsmodules en praktijkconsultaties/coaching on the job. Binnen IKC Al Medina worden er diverse functies vervuld op het gebied van VE:

- Pedagogisch coach
- Gecertificeerde VE-trainer